

1 Aangespoeld

Mijn naam is Robinson Crusoe. Ik ben geboren in York in het jaar 1632. Ik had een fijn leven samen met mijn ouders, die mij een goede opvoeding gaven. Ik ging naar school, maar het liefst was ik buiten van alles aan het ontdekken. Ik werd enorm aangetrokken door de zee, maar mijn vader wilde graag dat ik rechten ging studeren en dat ik koos voor een veiliger bestaan. Ik heb getwijfeld, maar kon de verleiding niet weerstaan en ik monsterde in Hull aan op een schip.

Je moet bedenken dat wij nog geen televisie of internet hadden. Ik had dus geen idee hoe het er op andere plekken op de wereld uit zou zien. Ik was benieuwd hoe de mensen daar leefden en wat voor dieren ik er zou kunnen vinden. Alles wat ik wist had ik op school geleerd en kwam uit grote boeken. Ook vertelden mensen elkaar verhalen over verre landen, maar hoe wist ik of die klopten zonder dat ik er zelf geweest was?

Hoewel mijn ouders hele andere ideeën hadden over mijn toekomst kon ik het niet laten. Het avontuur trok me aan en toen ik de kans kreeg, vertrok ik.

Ik genoot enorm van het varen, de zee, de wind en het onbekende. Op een morgen zag ik dat de kapitein alle zeilen liet strijken. Hij keek bezorgd. In de verte hing een inktzwarte wolk die dreigend steeds dichterbij kwam. Uiteindelijk barstte er een heftig onweer los waarbij de wind aanzwol tot een vreselijke storm. Ik had nog nooit zoiets gezien. Het schip leek elk moment om te kunnen slaan en we moesten het zo snel mogelijk verlaten. De kapitein liet een reddingssloep neer en we sprongen er met twintig man in. Dat was natuurlijk veel te krap. Met heel veel moeite konden we nog een stukje roeien. Maar toen kwam er een huizenhoge golf waardoor ons bootje omsloeg. En we tuimelden in zee. Ik werd de diepte in gezogen en vocht als een leeuw om weer boven te komen. Een golf hielp me, zodat ik proestend boven water kwam. Ik hapte naar lucht, maar zag gelukkig ook dat de kust niet ver weg meer was. Ik deed m'n uiterste best om zwemmend aan land te komen, maar opnieuw sloeg een golf me terug.

Al mijn spieren deden pijn. De volgende golf smeed me tegen een rots en ik dacht dat ik zou worden verpletterd. Maar gelukkig kwam ik op het idee de rots vast te grijpen. Zo kon ik me van rots naar rots naar de kust werken. Uitgeput viel ik op het strand neer. Ik zat onder de schrammen.

Ik weet niet hoe lang ik daar heb gelegen. Toen ik eindelijk m'n ogen weer opende, keek ik verbaasd om me heen. Waar was ik? De golven beukten op de kust. Het schip was verdwenen en ook van m'n kameraden was geen spoor te bekennen. Was ik als enige gered?

Ik begon te roepen en te schreeuwen, maar kreeg geen antwoord. Zouden er wilde dieren zijn? En waar kon ik me dan verstoppen? Ik werd verschrikkelijk bang. Wat moest er van me worden? Moedeloos liet ik me op de grond vallen en dacht na over m'n toestand.

Behalve de kleren die ik aanhad, bezat ik helemaal niets, zelfs geen schoenen. En ik was door-nat. Natuurlijk had ik niets om me te verdedigen. Bij het minste geluidje keek ik angstig op. Daarbij had ik ook nog eens honger en geweldig veel dorst. Ik was nu niet meer zo blij dat ik was gered. Ik was wanhopig en snikte het uit. Moest ik hier van de honger omkomen of door wilde dieren worden verscheurd? Zo bleef ik een tijdje zitten treuren. Ik vond het heel erg dat al mijn maten het niet hadden overleefd. De storm was gaan liggen en de zee zag er weer heel wat vriendelijker uit. **Duizend kleuren schitterden in het zonlicht**, de zwoele lentewind suisde door de boomtoppen en **takken vol bloesems** en de eerste **vruchten** wiegden zachtjes op en neer. In de verte sprongen **wilde geiten** over de **rotsen**. **Brulapen** zwierden door de **palmbo-men** en overal klonk het gekwetter en gezang van **vogels**. Ik bleef lang liggen kijken om al dat moois in me op te nemen. Verderop zag ik heel veel **soorten cactussen in de gekste vormen** en ik hoorde allerlei **gezoem en getjilp**. Ik hoorde palmbomen zachtjes wiegen in de wind ... en toen PATS viel er een grote bruine noot naast me in het zand. Een kokosnoot! Die is eetbaar en bevat zelfs vocht, maar hoe krijg ik die open? Het was het alsof een stemmetje in me zei: 'Je gaat dit overleven.'

Napraten en voorbeeldvragen

- Heb jij weleens gevaren op een boot?
- Wat voor boot?
- Hoe vond je dat?
- Ben jij weleens op een eiland geweest?
- Welk eiland?

Aangespoeld

Stel je voor dat jij tijdens een boottocht helemaal alleen was aangespoeld op een onbewoond eiland. Zonder je ouders, zonder internet en zonder eten. Hoe zou je dat vinden? Misschien wel leuk voor een weekje! Maar voor maanden of jaren?

Voorbeeldvragen

- Wat zou jij als eerste doen? (*onderdak zoeken, eten verzamelen, vuur maken, op verkenning uitgaan*)
- Waarom?
- Wat zou je het meeste missen?
- Wie zou je het meeste missen?

In dit boek ontdek je samen met Robinson hoe het is om te overleven op een onbewoond eiland.

Het is handig als je wat afweet van de natuur en van techniek om te kunnen overleven. Gedurende het verhaal ga je hier meer over leren en ontdekken. Door techniek te gebruiken, kun je je leven op het eiland gemakkelijker maken. Je probeert Robinson tijdens dit boek waar mogelijk te helpen met jouw uitvindingen.

Straks ga je een eiland maken dat je gedurende het hele verhaal blijft gebruiken. Steeds als je een nieuwe ontdekking hebt gedaan, voeg je die toe aan jouw eiland. Heb je bijvoorbeeld ontdekt hoe je vuur kunt maken? Dan mag je een kampvuur aan je eiland toevoegen. Weet je hoe je zelf eten kunt verbouwen? Dan mag je gaan zaaien op je eiland!

Verdieping: wat is een eiland

Stel je voor dat Robinson in Nederland zou zijn aangespoeld? Op een onbewoond eiland in de Waddenzee bijvoorbeeld! Een eiland is een stuk land dat aan alle zijden door water omringd is. Misschien was dat wel op Rottummeroog geweest. Het is het noordelijkste puntje van ons land. In 1998 heeft Staatsbosbeheer de laatste resten van menselijke bewoning verwijderd, want het eilandje spoelt langzaam weg, bij iedere storm verdwijnt er iedere keer opnieuw zand. De Wadden-eilanden verschuiven door de eeuwen heen heel langzaam, de zee spoelt golven tegen de ene kant van het eiland en neemt zand mee en legt aan de andere kant zand neer. Of misschien was Robinson wel aangespoeld op Rottumerplaat. De enige bewoners hier zijn zeehonden en vogels!

Weetjes over eilanden

- Nederland heeft ook een aantal bewoonde eilanden, zoals Texel.
- Engeland is een enorm eiland.
- Indonesië is een hele eilandengroep; dat noemen we een archipel.

Activiteit: eiland maken

Duur: 20 minuten, afhankelijk van het soort eiland

Nodig: afhankelijk van het soort eiland, groot vel papier, verf, stiften, gekleurd papier of andere knutselstukken, zand, een flinke schaal of kom, oude kranten, behangplaksel, plasticfolie, blauw en/of wit A3-papier

Dit doe je: individueel of in groepjes

Let op: Het eiland blijft nu nog kaal, de ontdekkingen worden later toegevoegd, zorg dat het eiland dus niet te klein is. Er moet een (kale) lijst van minimaal 5 centimeter om het eiland komen om dingen op te plakken en te tekenen.

Het eiland blijft groeien gedurende het project. Met de resultaten van de natuur- en techniekactiviteiten voeg je aan het eiland steeds meer elementen toe. Het eiland is de plek waar alles wat je ontdekt en leert samenkomt. Het is een uitdaging om hier echt iets moois van te maken. Afhankelijk van de hoeveelheid tijd die je aan het maken van het eiland wil besteden zijn er drie opties:

- A. *10 minuten.* Dit eiland blijft een tekening. Neem een groot A3-vel om daar het eiland op te tekenen. Zorg dat je rondom een lijst van minimaal 5 centimeter overhoud. Teken in het midden een flink groot eiland.
- B. *20 tot 30 minuten.* Dit eiland wordt een maquette/collage. Neem een stevig A3-vel. Zorg dat je rondom een lege lijst van minimaal 5 centimeter overhoudt. Teken in het midden een flink groot eiland. Schilder de zee blauw. Smeer het eiland vol met lijm en bestrooi het met zand. Schud het losse overgebleven zand er voorzichtig af.
- C. *30 minuten, een dag drogen en nog 30 minuten afwerken.* Dit eiland wordt een bouwwerk.

Recept papiermaché

Koop een doosje behangplaksel en verzamel oude kranten. Maak een emmer behanglijm aan. Strooi de poeder in een emmer koud water er roer de lijm goed door elkaar. Je vindt de instructies op de verpakking van de behangplaksel. Scheur de kranten in snippers en laat ze een tijdje weken in de lijm (hoe langer hoe beter). Je kunt de kranten ook in repen scheuren en die in de lijm dopen. Je moet dan wel veel laagjes over elkaar heen plakken om stevigheid te krijgen. Probeer de repen kruislings over elkaar heen te leggen. Als het papiermaché opgedroogd is, wordt het hard. Na 24 uur is het volledig uitgehard en overschilderbaar.

- Maak een papier-maché mengsel van oude kranten en behangerslijm. Zorg dat dit een mooie gladde, maar stevige pap is.
- Neem een grote kom of ronde schaal, zet ze op haar kop en bekleed de buitenkant, dus de onderkant, met plasticfolie.
- Besmeer het folie nu met een mooie gladde laag papiermaché-pulp. Of gebruik de strookjestechniek. Laat dit een dagje drogen.
- Haal je eiland van de kom af en verf het zandkleurig of beplak het eiland met zand (zie hierboven bij optie B).
- Plak het eiland op een stevig groot blauw vel papier, dit is de zee. Zorg dat je rondom een lege lijst van minimaal 5 centimeter overhoudt.

Survival

Survival is een Engels woord voor overleven. Tijdens een survival proberen mensen midden in de natuur te overleven met zo min mogelijk middelen. Als je bent aangespoeld op een onbewoond eiland is het belangrijk om rustig te blijven. Je hoofd koel houden is belangrijk, zeker als het heel heet is. Angst, vermoeidheid, frustratie, eenzaamheid en verveling kunnen toeslaan. Je moet vastberaden zijn om te overleven en de moed nooit opgeven.

Voorbeeldvragen

- Hoe kun je rustig en positief blijven? (*diep ademhalen, tot tien tellen, denken aan iets leuks, keihard aan het werk gaan*)
- Wat kun je doen tijdens moeilijke momenten? (*even pauze nemen, denken aan mensen van wie je houdt, even iets leuks doen of bedenken waarom je wilt overleven*)
- Er zijn vier belangrijke dingen die je nodig hebt om te overleven. Welke denk je dat dit zijn? (*zoet water om te drinken, eten, vuur en een schuilplaats*)

Neem het binnenste deel van een luciferdoosje. Dit wordt een klein schilderijtje. Maak een kleine tekening of plak een kleine afbeelding van iets of iemand waar je blij van wordt in het doosje. Plak het naast je eiland. Hier kun je naar kijken als je de moed begint te verliezen!

Noodsignalen

Er zijn natuurlijk allerlei mogelijkheden om een noodsignaal af te geven. Je kunt bijvoorbeeld keihard schreeuwen of de politie bellen. Op een onbewoond eiland kun je een groot vuur maken dat schepen kunnen zien. Maar als je dat niet hebt, kun je ook een boodschap achterlaten op het strand. Die kun je bijvoorbeeld met een stok in het zand kerven. Overvliegende helikopters of vliegtuigen kunnen dit dan zien. We gaan Robinson hier een handje mee helpen.

Activiteit: noodsignalen

Duur: 20 minuten

Nodig: takken, verf, wol

Dit doe je: individueel en gezamenlijk

- Ga buiten op zoek gaan naar takken en stokken (verzamel eventueel vooraf wat).
- Versier ze door ze te beschilderen en te omwickelen met wol.
- Leg de stokken op een open plek neer als noodboodschap.
- Je kunt bijvoorbeeld het woord 'help' neerleggen of een symbool.
- Maak een foto van bovenaf. Zo ziet de boodschap eruit als er een vliegtuig overheen vliegt.

Teken of plak de boodschap ook op je eiland. Kies een plek die volgens jou goed te zien is vanuit de lucht, voor het geval er een vliegtuig overvliegt!

Verdwaald!

Ben jij wel eens verdwaald? Dat kan heel vervelend zijn, maar ook spannend. Probeer aan de volgende dingen te denken:

- Weet iemand waar je bent?
- Verwacht iemand je (wanneer verwacht men je terug)? Verwacht je hulp?
- Kun je weg van de plaats waar je gestrand bent? Hoe lang doe je er over?
- Ben je zeker van de juiste richting?
- Heb je iets bij je dat je kunt gebruiken?

Verdieping: een kompas

Verdwalen in deze tijd is niet zo'n probleem zolang je internetverbinding hebt en GPS. Je koers bepalen of navigeren, gaat natuurlijk erg gemakkelijk met je telefoon. Via GPS zie je zo waar je bent. In de natuur kun je bepalen waar je bent door gebruik te maken van de vier windstreken: noord, oost, zuid en west. Bij zonsopkomst en zonsondergang kun je snel een van de windstreken bepalen. De zon komt namelijk op in het oosten en gaat onder in het westen. De aarde is een grote magneet die alles aantrekt. Een kompas bevat ook een magneet die wordt gebruikt om windrichtingen mee te bepalen. Een naald is gemaakt van metaal. Door ze een paar keer langs je trui te strijken wordt de naald statisch. Eén kant van die naald wijst altijd naar het magnetische noorden en de andere kant naar het zuiden.